

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 1. velciga travna 1862.

List 13.

Prizna beseda za sveti velikonočni čas

vsim vernim Gospodom in gospem Lavantinske škofije *).

Sreča in blagoslov od Gospoda!

Visoko spoštovani! Hišni oče je ležal na smertni postelji; okoli njega so stali žalostni otroci. Skerbel je za blagor svoje družine ter napravil malo pred smertjo veliko in mično domače obhajanje nasprotne ljubezni in edinosti, ker dobro je vedel, da edinost družino jači in okrepuje, nezloga pa slabi in nesrečno dela. Materi je priporočil svoje otroke in v obletnico svoje smerti je vstanovil družinski praznik. „Zbirajte se v moji hiši, združite se za mojo mizo; praznovanje tega dne naj bo znamje da ste moji otroci. Kdor se ne vdeleži te obletne slovesnosti, naj ne bo ud družine.“ Tako je govoril oče in dušo izdihnil; mati je prevzela skerb za otroke.

Da bi spolnili poslednjo voljo ljubljenege očeta, vabi skerbna mati vsako leto svoje otroke na veliko slovesnost, zbira jih za očetovo mizo. V hvaležnem spominu na ljubega očeta obhajajo dobri otroci družinsko večerjo, se spominjajo lepih očetovih naukoy, njegovih skerbi in vsega, kar je posebnega zanje delal, si v roke segajo, obnavljajo vez ljubezni in poterjeni se vračajo k svojim opravilom. Kak lepa domača slovesnost! Kdo ne bi želel biti ud tak blage družine?

Prespoštovani moji! Poznate li tega ljubeznjivega hišnega očeta? Jezus je, naš Gospod. Njegov ljubljeneč, sv. Janez piše, da je svoje ljubil do konca.“ (Jan. 13. 1.) Večer pred smertjo je zbral Kristus svoje učence k zadnji večerji in jim rekel: „Iz serca sem želel to velikonočno jagnje z vami jesti.“ (Luk. 22, 15.) Potem je vzel kruh, ga posvetil in rekel: „Vzemite in jejte, ker to je moje telo.“ In vzel je kelih, zahvalil, in jim ga podal in rekel: „Ta kelih je nova zaveza v moji kervi, ki bo za vas prelita. To storite v moj spomin.“ (Mat. 26, 26–28.) „Resnično, resnično, vam povem: Ako ne bote jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi. Moje meso je res jed in moja kri je res pijača. Kdor je res jed in pije mojo kri, ostane v meni in jest v njem.“ (Jan. 6, 48–57.) To je zadnja naredba našega Očeta.

Poznate, predragi, skerbno mater? Sveta katoliška Cerkev je. Ona vse svoje otroke enako ljubi in vse naredbe svojega Božjega ženina zvesto spolnuje,

zlasti pa veliki družinski praznik, ki se imenuje sv. velikanoč, s posebno slovesnostjo obhaja. Ona, ljubeznjiva mati, vse verne pri Gospodovi mizi zbira k blaženi večerji, in vsakega katoličana opominja: „Spovej se svojih grehov saj enkrat v letu postavljenemu spovedniku, in o velikonočnem času prejmi sv. Rešnje Telo.“ In ko je ljuba mati s to veliko družinsko večerjo vse trudne in slabe okrepcala, in jih na noge spravila, kateri so bili padli, ter vse pregrela z ognjem nebeske ljubezni, naj gredo po svojih opravilih, okrepcani z novo nebesko močjo. Obhajanje sv. velike noči, vdeleženje Gospodove mize je živa družinska vez vsih pravovernih otrok Božjih na zemlji: kdor se velikonočne večerje ne vdeleži, se djansko loči iz družine Božje, je enak odrezani tertini mladiki, ki se mora sama posušiti; taki ne bo deležen blagodara, kterega dobri otroci uživajo, in tudi po smerti se ne sme po kersansko pokopati. (Zbor Lat. IV.)

Tri čudeže zlasti naj veče ljubezni je Kristus Gospod storil za naše zveličanje: Bil je za nas reven človeški sin, da mi bodemo po sv. kerstu otroci Božji; umerl je za nas na križu, da je dolg greha nam izbrisal, da nas je storil sodediče nebeskega kraljestva, ako se vdeležimo njegovega neskončnega zasluženja; postavil je sveto Večerjo in zapustil se je nam samega sebe za dušno jed, da z nami ostane priserčno združen; to pa je naj veči čudež naj priserčniši ljubezni in združenja ž njim, ki piše sv. apostelj Pavel: „Govorim kakor s pametnimi, vi sami prevdarite, kar rečem. Posvečeni kelih, ki ga posvečujemo, ali ni vdeleženje kervi Kristusove? in kruh, ki ga lomimo, ali ni vdeleženje telesa Gospodovega? Ker smo, de si nas je veliko, en kruh, eno telo vsi, ki se enega kruha vdeležvamo.“ (I. Kor. 10, 15–17.) Ta skrivnostna združba vsi vernih s Kristusom in po Kristusu med seboj, ali obhajilo, je veličastno znamnje edinosti, vez ljubezni; podoba miru in zločnosti. Vredno obhajilo ali vdeležitev Gospodove mize serce vernih s kersansko čednostjo ozališa, pamet za nebesko spoznanje razsvitli, voljo očisti, moč za dobre dela povikša, serce s tolažbo in mirom napolni, in poživi v nas klico večnega življenja. To je Jezus obljubil: „Kakor je mene poslal živi Oče in jest živim zavoljo Očeta, tako bo tudi tisti, ki mene je, živel zavoljo mene.“ (Jan. 6, 58.) Kdor toraj ne posluša maternege opominjanja katoliške Cerkve, se ne spové saj enkrat v letu in o sv. velikonočnem času k Gospodovi mizi ne pristopi; naj le tako počenja, vč pa naj, de ni več živ ud telesa Kristusovega in katoliške Cerkve; on je ločen iz cerkvene družbe in na duši mertev, kakor bi bila tudi Cerkev mertva,

*) Velja tudi vsim gospodarjem in gospodinjam in vsim vernim. Vred.

ako nebi imela te zapovedi, s katero svoje verne pod smertnim greham veže, da naj se k nar manjšemu saj enkrat v letu spovejo in o sv. velikonočnem času k mizi Gospodovi pristopijo.

Pristopiti k mizi Gospodovi in vdeležiti se skrivnostne Večerje ljubezni Božje, to je za nas naj večja čast in slava na zemlji; kajti Stvarnik sam se dá stvari v hrano, On, ki v sebi hrani življenje, se dá v jed in pijačo umerjočemu (sv. Krizostom.)

„Naj toraj človek sam sebe presodi, preden je od tega kruha in pije od kelha,“ opominja sv. Pavel. „Zakaj kdor nevredno je in pije, si sodbo je in pije, ker ne razloči (od druge jedi) telesa Gospodovega.“ (I. Kor. 11, 28–29.)

Naj lepši čas za pripravlanje je štiridesetdanski post, v katerem katoliška Cerkev verne opominja, da naj si po pameti pritergujejo, pametno veselje in uživajo, da naj se očistujejo z molitvijo in s postom, in bolj kakor sicer nebeske reči premišlujejo. Kakor skerbna mati, katoliška Cerkev svoje slabe otroke tako rekoč na rokah nosi, olahčuje in zmanjšuje vernim post tako, da se nobeden potožiti ne more in ne smé.

(Nasledva postna naredba.)

Še enkrat Vas prosim in povabim, ljube ovčice, vestno spolnajte te lahke zapovedi naše Matere katoliške Cerkve, kakor se spodobi dobrim otrokom, obračajte sveti postni čas v zveličanje svojih duš in kot udje velike družine Božje na zemlji pristopite o velikonočnem času k mizi Gospodovi. Blagoslovim vas in vse vaše v imenu trojedinega Boga, od kterega je vsak dober dar. (Jak. 1, 17.) Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa bodi z Vami vsimi! Amen.

Anton Martin.

knez in škof Lavantinski.

Pessimis displicere est optimis placere.

(Dalje.)

Kako pa svet to svojim dobrotnikom plačuje. Plačuje jim ravno tako, kakor je Kristusu in njegovim učencem povračeval: s sovraštvom, obrekovanjem, preganjanjem, z mukami ali se celo z grozovitno smertjo.

Tedaj ne zlozno življenje, ne časni dobiček, tudi ne slava in čast pred svetom, to nikakor ne, nekaj družega hoče biti, kar jih navdušuje in jim serčnost in stanovitnost daje. Navdušujejo jih besede Kristusove, ktere je spregovoril k svojim apostelnim, ko jih je po svetu razposlal: „Če vas bodo ljudje zavaljo mojeja imena preganjali, ne bodite žalostni, marveč veselite se, ker vaše plačilo je obilno v nebesih. Ko bi bili s sveta, bi vas svet ne sovražil. . . . Na sedežih bote sedeli in sodili dvanaest rodov Izraelovih.“ Njihov trud svet sovraži in zaničuje, njih zaslug svet ne ceni, pa vsaj jih tudi ceniti ne vé, bolj gotovo so pa v bukvah večnega življenja zapisane, in bodo enkrat pred vsim svetom razodete.

Sveta vera je svet paganstva resila, obvarovati ga hoče tudi novega nejeverstva, duh kersčanski naj se pri katoličanih vnoveč oživi, vnemarnost naj zgine iz sveta. To se pa noče drugači zgoditi, de se bo mladost v Božjem strahu izrejevala, kersčanska učenost bo potem svet zboljšala. Zgodilo se bo pa to, ako sv. Cerkev višje sole v oblast dobi in jih izroči po okoljščinah redovom, ki so bili že davnej za to skuseni. Tedaj nikakor ne, de bi Jezuiti sole prejemali, bolje je zavaljo tega vsemu katoliškemu svetu vojsko napovedati: manj nevaren jim je pijanec Ronge ali bodi si kdor koli, kakor pa te ka

Jezuiti, pravijo, se ne podveržejo preskušnjam, ki jih deržava zapoveduje, ne umejo novih časov, tudi ne tega, kar svet tirja; svet pa neprenehoma napreduje v učenosti, nekdanj so morde kaj vedili, zdaj je pa to vse drugač. Mislim si pa jest, da ima mladost ravno tako terde in nevkretne butice, ko jih je imela tačas, ko je sv. Ignacij svojim sinovom vodila pisal, in naše stoletje še ni znajdlo velicega lija, s kterim bi se mladosti učenost brez njihovega truda v glavo vlijala. Saj dobra, poterjena in skušena reč je ravno tako danes dobra, dasi je stara *). Da bi pa Jezuiti ne umeli novih časov, se še nihče ni prepričal. Če so oni znali pretečene stoletja mladost podučevati po potrebah časa, bi jo tudi zdaj vedili. Jezuitske gimnazije morde niso nar zadnje, kar učenost zadene. Omenim tukaj le ob kratkem, kako modro so ravnali v ameriški deželi Paragvaji. Mnogojezičnim divjaškim ljudstvom niso silili španjolskega jezika, ampak odbrali so zmed domačih jezikov jezik Guaranov, naj blaglasnejšega med deželnimi jeziki, pa so ga med ljudstvom širili in v njem podučevali. Torej je misliti, da bi tudi v sedanjem stoletju vedili pravo zadeti.

Jezuite svet sovraži in preganja, pa ravno to ohrani prvi duh med njimi, da se ne razgubi **). Pravijo da je to sv. Ignacij kot posebno milost od Boga sprosil; sv. Ignacij sam je bil ves čas svojega življenja preganjan. Bog pa svoje izvoljene skuša, ob času hude sile jim pa na pomoč pride, kar pričuje zgodovina tega reda. Katoliški knezi jih preženó, papež prisiljen odpravi njih red, njih vikši Matevž Riči umerje v ječi; begoče pa sprejmeta, neverni kralj Friderik II., Voltérjev prijatelj, ki je rekel da hoče katoličanom seme prihraniti, pa razkolniška vladarica mogočne Rusije, Katarina II., in ravno tisti papež (Klemen XIV.) njihov red vnoveč poterdi za katoliško Poljsko. Po Dunajskem pomirju l. 1815 se jim zopet katoliški svet odpré, in dve leti potem jih cesar Aleksander iz Rusije zapodi, pa begoči že najdejo zavetje v Avstrii, kjer jih cesar Francisk I. gostoljubno sprejme. In tako se ravno zdaj godí, pa dobrotljivi Bog, ki je rekel svojim apostelnim, ako vas iz ene dežele preženó, pa pojdite v drugo, njim zmiram kakšen kotiček prihranjuje, kamor se ob časi nevarnosti umaknejo. Ravno to preganjanje pa stori, da oni niso nikakor navezani na svet in njegove dobrote, red se ne more izvreci pa spriditi, ker ga zmiram viharji čistijo. Njih zoperniki bodo tudi zavaljo tega zaslužno plačilo dosegli, pa ne od Boga, ker njegove izvoljene preganjajo, ampak od očeta teme, ki jih je zato najel in komur ravno s tem nar večji službo skazujejo. Smelo bi se čez take kraje reči, kar je nekdanj Jezus nad nehvaležnim Jeruzalemom spregovoril: „De bi bil pač ti spoznal tisti dan, ki je v tvoje zveličanje! (Dal. nast.)

L' Italia una si fa.

Edina Italija je razdvojena, ima dve vladi: Garibaldi v Genovi, ki seže po vsim Laškem, in Viktor-Emanuelovo v Turinu, ki sega po vsim Laskem. Garibaldi je združenje vsih laških demokratiško-republikanskih družb in moči; Viktor-Emanuelova je namestvanje laških dežel po poslancih pod samoderžnim ali monarhiškim kraljem. Ktera tih vlád je zdaj tedaj postavna? — Edina Italija in pa Babel!

*) Sv. Ignacij se je 33 let star začel latinske gramatike učiti.

***) Ko bi bili zdej Jezuiti še po Avstrii v tako obilnem številu kakor nekdanj, bi bili ravno oni krivi vsih mednarodnih preprirov, konkordata, nesrečne vojske na Laškem, slabega denarja, hudih letinj, občnih nesreč, pa kdo vé, kaj še!

U bogi Viktor-Emanuel! zdaj se ti začenja utepati. Ti si bil po ptujem segel; glej in dobro glej, da zdaj saj svoje ohraniš! — Že si možje v Turinu oči mencajo, interpelirajo in protestirajo, ali krava je iz hleva, punt v Genovi je vravnani in rovarji vsih ulic so se porazumeli, meni „Armonia.“

Njih delo, njih namen je v eni besedi: „Emancipacija.“ Kako jo čemo posloveniti? Osvobodjenje, oprostitev? — Rešenje je recimo. Rešenje izpod oblasti očeta Emanvela in družih očetov. Združba vsih laških rovarskih družb se je v prvo hotla imenovati „Ljudovladna laška edinost (Unione democratica italiana). To ime pa ni bilo všeč zidarju Garibaldi; v zboru 9. sušca je vse z dlanmi luskalo, ko je mož svetoval, da naj se imenuje: „Rešivna združba italijanska (Associazione Emancipatrice italiana).“ Rim in Benedke, vidita-li, kam meri nova vlada v Genovi? Rešivna je.

Garibaldi hoče zdaj začeti osvobodovati, oprostovati, razvezovati, reševati — emancipirati tako, da bi človeška družba ne imela na zadnje druge pravice, kakor tisto, ki jo tolovaji poznajo, namreč pravico močnejšega, in vse stoječe bi se moglo v šibre razpasti.

„Armonia“ našteva rešenja ali emancipacije, ki so se dosihdob storile na Laškem. „Italija je rešena pogodb, rešena priseg, rešena starih narodovskih pravic, rešena duhovnov, škofov, rimskega papeža. Modenci, Toškanci, Romanci, Napolitanci so rešeni svojih nekdanjih vladarjev; italsko deržavstvo (diplomacija) se je rešilo svetih mednarodovskih pravil, njih politika (vladavstvo) častitljivih načelstev resnice; njih denarna vravnava (financija) postav dobrega gospodarstva in dobrega oskerbnitstva; Cialdini in Pinelli so se rešili vojskih pravil; Kavur se je rešil zavéz, storjenih z njegovimi obljubami; Fantoni in Fumel sta se rešila načelstev človečnosti in pravice.“

„Rikasoli, obetavši na tihem in tajivši očitno, da bo Mazzina domu poklical, se je rešil poštenosti; .. ministri skoz dve leti, deržé škofe in kardinale v pregnanstvu brez pravde in brez obsodbe, so se rešili pravičnosti. In delo reševanja naprédva, liberalci se rešujejo vstava, ko lomijo v prebivališa, dovoljujejo svobodo krivoverstvu, taptajo katoliško svobodo, preganjajo pobožne družbe. Ali nasledvale bodo pozneje se druge rešenja.“

„Garibaldi je že nasvetval rešenje od papeževe vere, in to rešenje bo seboj pripeljalo rešenje od Boga... Prišlo bo rešenje zakona od zakramenta in potlej od nerazvezljivosti... Pustite, bo že punt naredil; on bo rešil sinove od očetov, podložne od kraljev, hlapce od gospodarjev; ubožne bogatih, hudodelnike redarstva. Koliko jetnikov (potepuhov) pač ni rešil po Napolitanskem, po Romanji, po Sicilii? Punt bo rešil denarje iz naših mošnjic in dolžne pisma velikih vpisnjih bukev....

„Italijani bodo rešeni, kakor se je bil rešil zgubljeni sin iz hiše svojiga očeta v evangelii; ali ko bodo na tujem, bodo spregledali, v kako sužnost se izhaja njih rešenje. Francozje, rešeni svojiga kralja, papeža, in Boga, so bili postali sužnji trinogov in glavosečnice (gilotine).“

„Natora je močnejši mem volje in človeškega dela, in natora tirja, da so ljudsta zmiraj podložne, in ako se rešijo iz ene sužnosti, pridejo pod drugo. Kdor se je rešil nekdanje zlahtnosti, mora služiti zlahtnikom demokratičnim (ljudovladnim). Kdor se je rešil katoliškega duhovstva, mora podveržen biti birokratiškemu despotizmu (po Laškem, ki škofe in duhovne preganja, zapira, terpinči) in se poklanjati pred mi-

nisterskim škofijstvom (ki ukazuje, kdaj naj se za ropanje samostanov Bog hvali). Rešeni Pija IX. bomo sužnji Filipa Kordova, ministra bogočastja (aila Mühlfeld) in „freimavrarskega grossmajstra“ ob enem; rešeni katoličanstva ostanemo sužnji rovarstva.“ Ali služiti Bogu, ali pa satanu; in kdor se vzdiguje zoper Stvarnika, se ravno zato prekucne v sužnost greha in pekla...“

„Pravo rešenje Italii bi bilo, ako bi zopet postala, kakor je bila zmiraj, hči „služabnika služabnikov Božjih.“ In taka tudi bo, ko bo okusila sad svojega rešenja in bode bolje spoznala čednosti svojih rešiteljev. Bo, bo, rekla bo Italija neki dan: Vstala bom in se vernila k svojemu Očetu Piju IX., in rekla mu bom: Oče, grešila sim zoper nebo in zoper tebe: nisim več vredna, da bi se tvoja hči imenovala: delaj z menoj kakor s katero svojih najemnic. — Prejden pa bode sama seboj to govorila, si mora — kakor zgubljeni sin — svoj želedec z želodom napolniti, kakoršnega prasci zobljejo.“

Garibaldi pa ni zadovoljin z Laškim, on hoče biti rešitelj na dolgo in široko. Šestnajsti odstavek genoveške vlade ali „rešivne družbe italijanske“ pravi, da bo družba poklicala tudi demokratiške družbe družih dežel, da bi se mednarodno pobratile v delu vesvoljne rešitve (emancipazione comune). — O srečni mnogi časniki! ali ne bodo vam od silnega veselja roke dolge zrastle ter segle tje v Garibaldiovo osrečivno desnico?

Dalo bi se še marsikaj prekrasnega reči, pa je že tega preveč. Opomnimo naj samo to še, kaj je tej „oprostovavni, osvobodovavni, rešivni“ laški družbi „prostost tiska“ (stampa libera). Petnajsti odstavek pravi, da bo rešivna družba v edinosti z vsimi podružnicami razglasovala in razširjala vsakterih spisov, ki bodo vgodni „rešivni družbi.“ Če družba rešenje namerja, čimu toliko spisov glavne in podružnih družb? Čimu toliko pikanja, šuntanja, draženja, sej rešenje sleherni rad sprejme. — Toda; poznamo te, Garibaldi! Vemo, kaj si pisal zoper duhovstvo itd. Vemo, kervi žejni stavec, kako ti mladost zapeljuješ! Vemo, kaj Kristusovemu namestniku želiš in privošiš! Vemo pa tudi, zakaj ti je Bog dopustil, kervavo šibo v roke vzeti, in samemu se pogrezniti, ko boš druge sterpinčil! Vera se pogreša od zgorej: zato jih tepe nejevera odspodej. „Et nunc reges intelligite; erudimini, qui judicatis terram!“ (Ps. 2.)

Puška in kosa.

Blizo štirideset lét je že, kar smo neki solnčen létin dan se otroci igrali zunaj Celovca na lepi tratinji. Ne dalječ od nas je stal strelic s pusko v roki, in visoko nad nami švigale so lastovke ter veselile se življenja. Se strelic za nas tudi prav nič zmenil ni, smo pa toliko bolj mi otroci se zanj menili ter čudili se mu na tihem. Vidili smo, kako da je vsmertivno orožje napel, v kviško pomeril in sprožil. In komaj se sliši pok, že je tudi vertoglavila se lastovka proti tlem, na tleh pa revica offerfolča. To ponavlja strelic več časa; in vselej je nova lastovka plen morivnega strčila. Čudno pa, v tem ko strelic dela to svoje delo, in strelja mične ptičice, se njih tovaršice gori v zraku motiti ne daje v kratkočasnem svojim razveseljevanji, in zdelo se je, kakor da bi ne poznale nevarnosti v kateri so bivale.

Kakor té lastovke v zračni višini, tako živé ljudje tukaj na zemlji. Enako mravljam v mravljišu giblje se vse in trudi, vsak iše po svojem vživati življenje, veseliti se in se osrečevati, in le manje število jih je,

ki žive v živem spominu na poglobitni namen svojega pozemeljskega bivanja, ter večnost cenijo više od časnosti. Kakor je prežal strelci na lastovke nad njim švigajoče, tako preži blede smert, dekla Božja, na človeka, in s kosó v rokah pokosi zdaj tega, zdaj unega, in da si ravno kosí neprehoma, reže in ljudi mori, se večina rodú človeškega, enako lastovkam v zraku, za to ne zmeni, ter živi lahkomišljeno in tje v en dan, ko da bi nikoli umreti ne bilo.

Pervotni in glavni vzrok takega djanja in ravnanja je odpad prvega človeka v rajú od Boga in z njim združena spačenost bitja človeškega. Ta odpad, ta spačenost je med drugim tudi nejevere vir in vir puhlega posvetnega modrovanja vsih, in toraj tudi zdanjih časov. Človek nejevernik ne veruje v neumerljivost duše, in ne v večnost, on meni, da pogine kakor neumna žival s smertjo za zmeraj, in ako si tudi ni kdo ene iste verste, oklene pa se posvetne lažnjive modrosti ter ima v njeni omejenosti in spačenosti le pamet ko edino razsodnico vse resnice, mu je spet ravno ta zapeljivka, ter mu laže in kaže Boga, kakoršín Bog nikdar biti ne more, pravi mu, da se Bog za nas ljudi ne meni, in če se tudi méni, da nam naše človeške slabosti ravno toliko za zlo ne vzame, toraj da se Njega bati treba ní.

Človek s takim verskim prepričanjem, ali veliko več, zapopaden v takih groznih zmotah in temotah, živi ter vživa življenje na vse strani, in kolikor koli je v stanu, tako kakor vlečejo ga njegove nagnjenja, njegove želje in strasti; le okolsine, kterim se ubraniti ne more, ga utegnejo bolj ali manj zadrževati, sicer pa nasprotnik obzorja kersanskega živi le za ta svet, ali prav za prav le za-se, to je, on vživa življenje po svojem, se osrečuje kakor vé in zná, íše vse, se trudi po vse, kar se njemu prilega ter serka in pije po zmožnosti s polnim kozarcem pozemeljske sladnosti.

Človek takšín íše le sebe, trudi se le po tem, kar mu srečo obeta, ali ga srečnega dela, in služi ravno zato ali v blagor posameznega človeka, ali tudi celega naroda le toliko, kolikor s tem svojo lastno srečo pospešuje, zgotavlja in zvišuje. Takšín človek se ne meni za bližnjega, ako se to ne strinja z njegovo srečo, z njegovimi priljubljenimi čutili; je nasprotnik na vse strani njemu, ki ga moti v njegovem djanji in ravnani ter kalí in podkopuje osebno blagost njegovo; tudi ne ljubi, temveč čerti in sovraží reč, ki mu je na potu pri vživanji dozdevnih njegovih nebes; in to vse zato, ker nejevernega ne vodi in ne navdaja nikakoršén viši namen, ker je sam sebi vse, in njegovo osebno čutenje in mnenje puhel hlapon, ki tacega puhlega modrijana tira in goni skoz življenje.

Takšén človek, ako se kaže rodoljuba, poganjal se bo za pravice naroda, pa ne zato, ker narod ljubi, ker je reč pravična in blaga, ampak čisto iz osebnih nagibov in priljubljenih čutil. Neka natorna gnava, in želje ji zadostiti, hrepenjenje po prazni in mišljivi ker casni časti in slavi, osebni dobički, oslajsevanje življenja, tedaj osrečevanje samega sebe, to so nagibi, ki nejevernika današnjih časov naklanjajo k rodoljubju. Se reč spremeni, in upati zmage in slave ní, prihaja borenje za narodnost in blagor naroda nevarno, ali proti celo z gotovo nesrečo in škodo, kmalo in hitro je po rodoljubji, in mož, ki se je kazal ravno kar prijatla naroda, bo njegov nasprotnik in sovražnik. Ravnanje nasprotno, ljubezin darežljiva, prikazek tega ali unega vpljiva, izjemek le je, nikakor pa ne djanje logično, da si ravno, kaj pa da, je logika taka žalostna in milovanja vredna.

Vse drugači pa je to v kersanstvu. Tu uči vera

človeka, da je po duši neumerjoč, vera mu odkazuje večnost, mu odkazuje Boga in božjega sodnika, mu odkazuje dolžnosti, ki ga vržejo in ktere spolnovati mora, da odide nejenljivi nesreči, in doseže vekovito, nejenljivo srečo po smerti. Vera mu pojasnuje in kaže pravico in resnico, ter vелеva in zapoveduje, služiti jima pod vodstvom ljubezni kersanske. Sveta vera je, ki kaže človeka v njegovi zlahtnosti, pa tudi slabosti in reví, ki mu odkazuje njegov pravi, sveti, veličastni namen, ki ga v dosežbi tega namena tudi podpera, ter zvestega v kersanskem trudu in prizadevanji z mirno, dobro vestjo plačuje, pa tudi s sladko nado, z osrečevavnem upanjem rajske sreče, ki nehala nikdar ne bo. Vera pa tudi kaže pogube grozni prepad, večni pekel njemu, ki Boga zanemari, in ponemari namen, zavoljo kterega je na svetu.

In ta poguba od ene strani, in večna sreča od druge ste vzrok, da živoverni človek ni kakor lastovka v zraku, ki se ne meni za puškini pok in strel; da ni kakor nejevernik, ki prezira sičanje smertne kose, temveč da mu je smert s koso nenéhoma opomba neskončno resnobna, mogočin nagon, da naj se peča z božjimi, večnimi rečmi, da naj čedalje bolj spoznava Boga, da naj se ga uči ljubiti, ter vse storiti, vse delati zavoljo Boga in iz ljubezni do Boga, s tem pa zgotavljati svojo časno in večno srečo. Smertna kosa derži živovernega kristjana ven in ven v nekem svetem strahu, v tem strahu ga varuje greha, ga podpera v spolnovanji kersanskih dolžnost, in mu je tako pomagljiva k véstnemu miru, k dušni radovoljnosti, toraj k podstavi prave, zaresne sreče, ga vnéma v kratkem zemeljskem bivanji za vse v resnici blago in dobro, ter ga vodi po potu pravice in resnice pod vodstvom ljubezni kersanske naprej prot srečni večnosti, ki mu odločna je v plačilo nejenljivo za blago in kersansko njegovo djanje in nehanje. Smertna kosa derži kristjana živovernega v vedni živi zvezi z Bogom in njegovo voljo, ga uči, darovati se Bogu v čast, in v zveličanje svoje in svojega bližnjega, ter ga nerazvezljivo veže na logiko kersansko, ki ne pozna nobenih ovinkov, se ne dá podkupiti, ni gluha ne slepa, je vsa naravna, častitljiva, sveta in zveličavna.

Živoverin človek, da je tega imena vreden, je in mora biti potem takem tudi kersansko-logičin (umoslaven ali umu primernega življenja), in ta logika je, ki vелеva deržati se vsega, kar je v kersanskem pomenu prav in dobro, in ker so posamezne osebe in spet celi narodi od Boga in po Božji volji, in so toraj tudi narodove pravice, njegova omika, njegov obstoj dobra, sveta reč, ki se naslanja na voljo Božjo, se tudi živoverin in logičin kristjan poganja za to reč na postavni poti neprestrašeno in moško; in ker to stori in dela pred drugim iz visokega in presvetega namena ko prijatelj pravice in resnice pod vodstvom ljubezni kersanske s sklepom nepremakljivim, ostati zvest temu trojstvu, naj veljá kar veljá, ostati zvest zavoljo Boga in večnosti, tudi kaže in pričá, da le on je na vse strani pravi zaresni domorodec, pravi, zaresni domoljub. Takemu je Bog éez vse, ter ljubi, ker je Bog vir ljubezni pravice in resnice, tudi bližnjega zavoljo Boga kakor sebe in sicer osebno in spet skupno ko narod, je ves pokoren zemeljski oblasti, pa tudi nepodkupljiv, zvest prijatelj, zagovornik in varh svetih pravic, ki zadevajo človeka ko osebo na kteri stopnji časnega življenja koli, in zopet ko narod. Verin, ki za narod ne mara, ki se za izobraževanje naroda ne meni, ali pa ga še celo zavéra, kaže ravno, da ni kersansko-logičin.

Puška poka, smertna kosa reže, in to je, kar navdaja vernega rodoljuba s svetim strahom. On ni

podoben lastovkam v zraku, ki se ne menijo za pok in strel, ni podoben neverniku, ki živi le zase in za minijivi svet ter zanemarja Boga in večnost; vernega rodoljuba vodi višji, presvêt namen, on živi in se trudi za Boga, za omiko in izobraževanje svojega naroda edino le na vkladu keršanskem, in le na tem vkladu jo tudi podpêra in pospešuje. In ta je vklad, vklad keršanski, narodni, domači, na kteriga staviti in zidati mora se omika slovenskega našega naroda, ako hočemo, da ostane narod zdrav, čverst in blag, ako hočemo, da se narodu ne zavdá, da se narod naš ne spači, ne propade in ne pogubi. V—1.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Te dni smo zopet oddali v škofijsko pisarnico naslednje zbirke za sv. Očeta v Danici: 2 cekina; 2 križavca po 2 gold. 12 kr. st. dn.; 10 tolarjev po 2 gold. st. dn.; 1 dvajsetico; 2 šestici; — v papirji pa: 1 bankovec za 5 gold. in 1 za 1 gold. — Dans se sklene razstava cerkvenih oprá in izdelkov, ki jih je napravila bratovšina sv. Rešnjiga Telesa in jih bo razdelila med potrebne cerkve. Bila je veliko bogatejši mem dosedanjih in dosti je, de je kdo le vidil lepoto tako mnogoterih razstavljenih reči, mogel se je sleherni prepričati, kako dobrotna in potrebna je ta bratovšina za našo deželo. V tem ko pričakujemo natančniga popisa raznih izdelanih reči, samo rečemo: Blagor blagodušnim devicam in gospém, ki toliko ljubezen in skerbljivost razodevajo za lepoto Božje hiše! Gospod, ki ga one oblačijo, jih gotovo ne bo pozabil. —

Z Dolenskiga. Po težkih opravilih, ki jih imajo duhovni postni čas, jim vsak pameten človek privoši, ako se sem ter tje v poštenih družbah nekoliko razvedrijo. Take priložnosti daje pogosto god sv. Jožefa, ki se pa vezovanje imenjaka dostikrat odloži v dni ravno po veliki noči. V Šmartnim pri Liti so bili gostojubni dekan vis. čast. gosp. Jožef Burger s to priliko sklenili šolsko izpraševanje pervega pol leta. Naj le kaj maliga omenimo. Skorej poltretje sto otrok v treh razredih nevtrudljivi gosp. učenik Adamič sam uči. Sv. Cerkev nas vsak dan spodbuduje: „Cantate Domino canticum novum; laus ejus in ecclesia Sanctorum, pojte Gospodu novo pesem; njegova hvala naj se razlega v cerkvi (družbi) Svetih.“ Taka nova pesem je mende tudi tista, ki izhaja iz novih ust, iz ust malih, kakoršni so ravno v Šmartnim pri sv. maši pred očitnim izpraševanjem tako mično in olikano peli mašne in velikonočne pesmi, de se je moglo vsako občutno serce giniti. Enako ljubeznjivo petje raznih pesem, spremljano s fisharmoniko po g. učniku, je sklepalo tudi naslednje izpraševanje in sklenila ga je posebno izverstno peta cesarska pesem. Otročičem, ki se kolikaj učijo, se ne bo pritožiti, de so v šoli čas trutili, ker že čez prvih 4 ali 5 mesev so prav lično in pravno slovenske besede na tablice pisali, iz večih odredov prav umno številkali in se zlasti tudi v keršanskim nauku prav izurjene skazovali. Pisanja so bile olikane. Posebniga spomina vredno je, de šmartniška šola se zlasti tudi s čisto slovenšino skazuje, ker njen učenik, gosp. Adamič, je v slovenšini olikan učenik, in preizverstni slovenski filolog, gospod dekan Burger, so sami v vsih tvarinah otročiče pomagali izpraševati in na navadno germanizme ali druge govorne napake opominjali ter nasproti pravili, kako se mora to ali to prav povedati. Zastran keršanskiga nauka so hvale vredni gosp. M. Horvat v Šmartnim in vsi kateheti današnjih časov, kteri si prizadevajo, otroke čversto in stalno podučiti v veri že v njih naj prvih letih, pa tudi v raznih dolžnostih in razmerah do Cerkve, duhovskih in deželskih oblast itd. Sedanje čase namreč vsak mavhar politizira, si vero in dolžnosti po svojih nagnjenjih vmérja, kakor ravno živi; kdor torej ni v veri že od mladih nog dobro vterjen, ga bo pogoltnil ne-duh sedanjiga frei-

mavrarskiga časa. Ljudstvo je tudi že po naj nižjih stopinjah okuženo z rovarskim duham zoper Boga, vero in oblast.

To spričuje med drugim strašni dogodek, ki se sliši od nekod z Dolenskiga. O zadnjim snegu in mrazu je bil namreč nekdo grozovinsko preklinjanje zoper Boga izbruhnul; — bil pa je že tri ure potem: — merlič. Kaj si bo červ prederzoval zoper nezmerno večno Modrost vzdigovati se, ki milijone svetov vlada, in milijone novih v trenutku stvari, ako hoče. Zastran sedanjiga mraza naj pa slaboverni samo to pomislijo, de se vso zimo kože ljudi mnogotero terpinčile in jih dosti pobrale, proti spomladi pa se je sem ter tje še od družih bolezen slišalo. Kdo vé, kaj bi bilo, ako bi mraz in sneg unih dni ne bil okuženiga zraka očistil, razdelil in povzil? Ali ni res, de bolezen dostikrat veči škodo naredi pri kaki hiši, kakor pa pičel pridelek, in marsiktera hiša bi rajši dala sadje in žito ne le cniga, ampak tudi dveh, treh let, kakor de bi le eniga izmed hišnih smert vzela? Ze naša pamet torej lahko spozná, de sedanji mraz je bil velika dobrota, akoravno je res po Dolenskim terti precej hudo škodoval, orhe mende povsod in česnje veči del vzela, žito mnogo posmodil in potlačil in še kaj družiga kvara storil. Smemo pa se zanesti, de bo škode dosti manj kot se je bilo prvi trenutek bati, ker jabelka in drugo sadje silo lepo cvete in velik del žita dobro kaže.

Zdaj pa še nekoliko k šolam. V Sentvidu so ondotni gosp. fajmošter Jožef Poklukar z malimi pomočki pa z veliko gorečnostjo v malim času, kar so tam doli, ne le cerkev popravili in mnogo pre naredili ter predrago ozaljšali, ampak zidali tudi meznijo in kaj lepo in prostorno šolo z dvema obširnima stanicama in drugimi potrebnimi prostori. Na tabli še narisana Kalvarija z družimi v veliki teden zavedajočimi svetopisemskimi kraji je pričala, de učenik keršanskiga nauka uči djansko in razumno. Na „učilu“ ali šolskim redu nismo našli barbarških besed „račun.“ „rajtinge.“ ampak slovensko „številkanje“ itd. Številkanje, številiti, poštevati itd. bolje in lepši služi, kakor pa nevkretno in tuje račun, računiti itd., kar se je poslednje leta v slovenske šole močno vrinilo. — Pri gostoljubnim kosilu velikonočno sredo so pričujoči gospodje začudeni zaslišali novico, de so „Garibalda“ zaklali. Naj reče kdo, kar mu je drago, prepričali smo se, de je temu res tako. Deržina je namreč voliča tako imenovala, ki je mogel tiste dni življenje dati.

De so na slovenski klasiški zemlji v Laščah vis. čast. gosp. fajmošter Brodnik prav lično novo cerkev zidali in jo z novimi orgljami, križevim potam itd. ozaljšali, je mende že znano; manj znano je morebiti, de so v tih malo letih zidali tudi duhovnišnico ali farovž in šolo, in k temu še 6—7 podružnic močno močno popravili in pa vse s tako malimi pomočki, de je skorej skrivnost in čudo. Bog ohrani gospode, tolikanj goreče za slavo Gospodovo in pravo srečo verniga ljudstva!

Prečastitljivo škofijstvo Lavantinsko piše svojim vernikom: Spodobi se, preljubi moji škofijčani Lavantinski, de Vas za sveto veliko noč (za obletnico) priserčno pozdravim, in vam za pisanko pošljem svojo lepo zahvalo. Delili ste preteklo leto, vsi dobrega, otroškega serca, sv. očetu papežu Piju IX. lepe darove, ktere smo jim v Rim za pomoč poslali. V ineni papeževem se Vam jaz prav lepo zahvalim za vsaki krajecar, kterega ste blagovoljno uložili, za vsaki očenaš, kojega ste za naj višjega Poglavarja naše sv. cerkve molili. Čudno moč ima naša združena molitev in milošina. Kakor je svoje dni sv. Petru v ječi pomagala, tako pomaga nastopniku sv. Petra, Piju IX., kajti Bogu sosebno dopade, ako molijo verni otroci za svojega naj višjega duhovskega očeta, in mu prinesó svojo peneze, kolikor premorejo, v dar. Bog Vam poverni stotero!

Kako se pa godi sv. Očetu papežu? me bote barali. Ravno skorej tako, kakor se je godilo sv. Petru. Kakor

je bil sv. Peter v ječi, med dvema vojakoma uklenjen, dokler ga ni angel Gospodov oprostil in mu voze odperl, tako še neprenehoma dva velika sovražnika sv. Očeta iz vsih krajev stiskata: kralj sardinski in pa cesar francoski, ter bi jih rada prisilila, Rim zapustiti in iti po sveti. Godi se papežu in vsem zvestim višjim pastirjem v Laških deželah, ktere prekucubi v oblasti imajo, po besedah sv. Pavla, ki piše: „Menim, de je Bog nas apostole poslednje postavil, kakor smerti namenjene; ker smo v razgledovanje svetu, angeljem in ljudem. — Kolnejo nas, in mi jih blagoslovimo; preganjanji smo, in prenašamo; preklinjajo nas, in mi (za nje) molimo; kakor smeti tega sveta smo postali, kakor izveržek dozdej (nas imajo). I. Kor. 4. Za to ves kersanski svet gleda v naših časih na sv. Očeta Pija IX., ter se čudi njihovi serčnosti in stanoovitnosti, de se ne dajo posiliti svojim nasprotnikom, timveč stojijo kakor skala na svojem svetem mestu; brani jih pa tudi neka skrivna Božja moč, de se sovražniki ne upajo papeža lotiti in iz Rima jih pregnati.

Jeli hoče dobri Bog še v prihodnje svojega zvestega namestnika v Rimu ohraniti, in sovražnikom braniti, ali je sklenil jih nasprotnikom celo v roke dati, ter jih še huje stiskati, naj bi se njihove čednosti in kreposti še lepše razcvetale in nam v izgled bile, kako pogumno se je tudi nam za resnico in pravico sv. katoliške cerkve boriti, to je samo Bogu vsevedočemu znano. To pa čujemo in lahko beremo, de se pričinja sovražnikom papeževim čedalje hujše goditi, tako, de si že svetvati ne vejo, kaj bi storili, papeža iz Rima pregnali, ali jih v miru pustili, kajti vihar prekucije, kojega so upihali, že tudi njihove stolice maja. Veter hudobije so sejali, hudo vreme pa žanjejo, in bodo želi, kar so hudobnega vsejali, kakor gotovo je Bog pravičen. Sveta volja Božja naj se zgodi!

Prosim Vas torej, preljube kersanske duše! in Vam priserčno priporočim, molite še v prihodnje, in pa stanovite za našega sv. Očeta Pija IX., naj jih Gospod ohrani, oživlja in osrečuje na zemlji, in jih ne da v voljo njihovih sovražnikov. Kakor mi molimo, tako molijo vsi verni kristjani, bratje in sestre naše od solnčnega izhoda do zahoda, od juga do severja. Tako lepo in vse obsežno se niso morebiti nikdar za papeža po sveti molili, kakor zdaj molimo; tako jasno se še ni pokazala v naših časih živa kersanska ljubezen, kakor se zdaj kaže, ter oživlja pravo vero. To je pa sv. materi katoliški cerkvi neprecenljiv dobiček, kterege vernim otrokom prinaša terpljenje svetega Očeta.

Kedar pa sv. Oče papež še neprenehoma veliko izdatkov imajo za potrebe sv. cerkve, njihove dežele pa sovražniki molzejo, in jim dohodke čedalje hujše kratijo; podelimo torej še za naprej, kolikor uterpimo, svojih krajcarjev v pomoč; saj damo otroci Očetu svojemu. Papež za nas, svoje dobrotnike, sosebno molijo, in Bog nam bo obilno povrnil. — To mojo zahvalo, pa tudi lepo prošnjo, prejmite dobrovoljno za sveto veliko noč, in za veselo Alelujo, ktero Vam iz serca želim.

Iz Gorice. — V zadnjih 3 letih lanskiga leta, si, ljuba Danica, svojim bravecam naznanila obsiren popis 23 zveličanih japonskih mučenikov iz I. in III. reda sv. Frančiška. Bralo se je ondi, de preiskovanje njihoviga mučenstva pri sodnijah je dokončano in o posvečevanju ni nobeniga dvoma več; slovesna prištetev med svetnike se pa bode kmalo po velikonočnih praznikih tekočiga leta obhajala. Kadaj, ktero nedeljo po veliki noči bode ta svetičnost, še takrat določiti ni bilo moč. Kar se takrat za gotovo ni moglo povedati, to se zamore pa zdej. Pervi redovni prednik, preč. o. Bernardin, so vsim okrajnim prednikom poslali že 17. grudna l. l. preveselo novico, de slovesna prištetev naših 23 japonskih mučenikov med svetnike se bode binkoštno nedeljo, to je, 8. rožnika t. l. v vaticanski cerkvi obhajala.

Kakor smo že v dnevnikih brali, so sv. Oče papež neki tud za to slovesno opravilo škofe vesoljniga sveta povabili v Rim, in časnikarji naznanujejo, de se jih je že nekaj tje podalo, nekteri se pa na pot pripravljajo, kakor parski škofje, kteri vsi razun oslepelega Oetelna, eihstetiškiga škofa, so namenjeni k romanju na grob ss. aposteljnov Petra in Pavla, ter bodo s svojo nazočnostjo razveselili mnogo skušeniga očeta Pija IX. De bodo tudi avstrijanski škofji v Rim se podali, ni dvomiti.

Pa ne le samo prihodnja binkoštna nedelja, ampak tud že binkoštna sabota, 7. rožnika, bo za naš frančiškanski red kaj zanimiv dan. Ta dan se bo namreč volil prvi redovni vodja, kterimu pravimo general. Voliti ga imajo pravico vsi okrajni predniki. Njegova služba namreč 6 let terpi. V ta namen so v imenovanim generalovim listu vsi okrajni predniki v Rim službeno povabljeni, kamor morajo od 27. do 30. vel. travna iz pokoršine priti. (Ta list je iz Rima do Gorice 41 dni potreboval in je ne z več ne manj kot 17 poštnimi pečati zaznamovan, ves raztergan in razdrapan lesem dospel.) Bog jim daj srečno pot tje in nazaj.

Naj mi bo dovoljeno k veselima novicama še drugo žalostno dostaviti. Kaplaniška cerkev v Zapotoku, ki spada pod kanalsko faro, je bila 15. t. m. do čistiga orošana. Z eno besedo, vse, kar je bilo odnesljiviga, še celo presveto Reenje Telo, so brezbožni roparji ugrabili. Od tatov ni nobene sledi, ali ker je zapotoška kaplanija tik benečanske meje, od kodar veje nekako prekučovaven duh, bi se prej ko ne sumiti smelo, de cerkveni roparji so jo bili čez potok Jadri lesem vdarili. Tako sumiti nam priložnost daje tatvina, ki se je pred mesec-dan pripetila na Benečanskim, in je ta le. Dva Benečana prideta v benečansko vas vôle kupovat. Imata denar, svitel, zlat denar. Pri nekim gospodarji se za par volov pogajata. Pogoditi se ne morejo. Poleg volov vidita pa kupca v hlevu dveletno junico, prelepo podedovani vinograd. Ko kupca po njenim kupu prašata, odgovarja gospodar, de junica ni za noben denar na prodaj. Ker ni za noben denar na prodaj, jo skleneta ukrasti. Kar si namenita, tudi storita; že prvo noč junica iz hleva zgine. Bila je čisto bele dlake. Naj bi je po barvi ne razločili, ako bi kdo tatove zalezoval, tat junico s svojim plajšam pregerne in rokave ji spodej zveže. Bilo je pa mende živinčetu pretežavno, de ga preurno naprej tirata. Nemirna je na moč; zadnjič preterga verv, za ktero jo vlečeta, zbezlja in dirja naravnost proti domu. Nemogoče je tatovama jo vjeti, de bi vsaj plajš iz njé stergala, s kterim je preprežena. Ko o razsvitenji junica pred gospodarjev hlev pridirja zamuka, in čudijo se domači, od kod le pride. Odvežejo ji plajš, sežejo v žep in ondi najdejo 16 svetlih napolijonov. Tata ni po napolijone; gospodar se pa le vender hudo boji, de bi se tat drugač ne odškodoval, ter se hudo ne maščeval. Kdo bi si mislil, de bo ukradena junica tatú okradla. — Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

O. M.....t.

Iz Gorice 27. mal. travna. — Naša deželna jezika, slovenski in laški, vedno vedno večo pravico dobivata na tukajšni normalki. V njima se razglasujejo občinstvu šolske oznanila in razglasi, in veseli naznanimo, da s pervim šolskim dnevom po veliki noči so začeli normalci tudi v cerkvi v maternem jeziku Bogú hvalo peti, tako da se prepeva en dan po slovenski in en dan po talijanski.

Marsikteri nasprotnik slovensčine naj bi se pri tej priložnosti prepričal, da slovenski napevi so verlo mili, slovenska beseda pa krasna, gibčna, da se dá meriti v petji z vsakim drugim inostranskim jezikom, njih dosti celo prekosi.

Iz Moravskega. Vabim te, dragi bravec, spremljaj milega brata na poti v Jeruzalem; on piše: „Kar smo dalje jadrati, vedno so se hribje okoli Tersta bolj in bolj skrivali; kmalo so bili enaki megleni čerti, dalmatinski in albanski bregovi so se jeli pred nami razprostirati. Dragi bravec,

ki nisi morda še nikoli morja vidil, si vendar kje bral pri kraljevim pevcu Davidu veličastne besede: „Oj silno morje...“ (Ps. 103, 25); poznaš gotovo Kristusove besede, ki te morajo s sveto grozo navdati (Mat. 18, 6)! Utegnil bi prašati: Kako globoko je morje? Pred menoj leže listine, na katerih so na tanko zaznamovani hribi, skale, globočine in vse morske pota, in tukaj berem 100, 200, 500 in 1000 čevljev globočine, in na nekterih krajih je celó številka 2800 čevljev in zraven opazka: „non toca il fondo,“ to je, ne gre do dna. O, ko človek po neizmernem morji jadra, in ne vidi družiga, ko nebó in vodo in zraven premišluje, koliko število mnogoverstnih živali hranijo morske globine, mera na kolena pasti in reči: „Hvalite morja Gospoda!“ (Dan. 3, 78.) In ko se morje razdraži in iz svojih globin valove kakor hiše v visine buška in strašno tuli in razsaja, c takrat mora zopet poklekni in reči: „Čudovite so tvoje dela, o Gospod! (Ps. 136, 14), ti migneš nemirnemu valu, in miruje!“ Ob dalmatinskih bregovih se mirno dalje vozimo, ko jame zahajati milo solnce. Večerna tema morje bolj in bolj zakriva. Z ladijnega krova sem gledal solčni zahod; kako krasen je ta pogled! Ni ga peresa, da bi zamoglo popolnoma opisati to prečudno lepoto. Kakor velikanska kupla je vtonilo solnce v morje in njegovi žarki so zlatili z rudečkasto svitlobo valove, po katerih so se otrinjali žarki ket sto in sto iskric. — Glej! ko bi trenil zgine solčna krogla in nastane temna noč; na morji namreč ni mraka, kateri nam v naših krajih navdaja serca s tako milimi občutki. Dolgo v noč sem se sprehajal po ladijnem krovu in s tožnim srcem se oziral na neštete zvezdice, katerih sleherna se mi je zdela posebne skrivnosti zakrivavka. Spomnil sem se pa tiste zvezde nebeske svitlobe in miline, o kateri sv. Cerkev poje:

Zdrava morská zvezda,
Božja mati zlata,
In Devica vedna,
Neba srečne vrata.

Za to prezalo pesem na čast te morske zvezde sem zložil četeroglasen napev s spremljanjem orgel. Ta napev je morda ravno zato mikaven, ker je zložen na morji. Priporočil sem se varstvu Marijinemu, ter se podal počivat.“ (Dalje prihodnjic.)

Preden te verstice končam, naj povém, da je moj ljubi brat srečno priromal v Jeruzalem, in mi od tam že večkrat pisal. Zlasti iz njegovega prvega lista naj povzamem to le: „Predragi brat! Ne moreš si misliti, koliko veselje sem občutil, ko sem dans 17. grudna prejel tvoje pismo od 30. kimovca z našim „Hlasom“ vred. Čutim se v duhu v Evropi med svojimi bližnjimi in želim Vas vse objeti. Kako razveseli pismo človeka, ki je dalječ na ptujem! Moja maša so 8. grudna tu v Jeruzalemu kaj slovesno peli, in je močno dopadla; ravno to se je zgodilo tudi rojstni dan nasega Gospoda v Betlehemu. Povsod molim za vas, za našo živo in ranjco zlahoto, za prijatelje, za vse; molite tudi vi zame!“ — —

Unidan mi je pisal, da misli tudi o velikonočnih praznikih v Jeruzalemu ostati, in se potem vrniti čez Kairo in Aleksandrijo v Evropo. Svoj pot misli popisati v češkem jeziku, kakor tudi lansko potovanje po Francoskem in Španjskem; to bode gotovo zanimivo za našo češko potopisno slovstvo. Moj brat ima trojtn namen pri svojim potovanji: Poduk, vzbujó svetih misel in razvedrovanje. Priporočujem ga v molitev tudi Vam, preljubi slovenski bratje.

Frid. Chmeliček.

V Kranji, pišejo Novicam, bodo prihodnje leto imeli že 4 latinske šole.

V nedeljo pride mende odbor Ipavcov ljubljansko „Čitavnico“ pozdravit.

„Daj, daj!“ pa spet daj! „Za kvartir ne morem skupaj spraviti;“ nam bije skorej neprenehama na ušesa zdaj o sv. Jurji iz ust ubozih vdov, ki jim domá

zopet po čvetero, šestero rók naproti moli: „Daj, daj kruha!“ — Ali bi ne bilo prav, de bi se raji med take razdelilo saj nekoliko tistih 500 gold., ki nekteri gospodje tišijo, de naj jih mesto komu dá, ki bi šel z njimi v London na špancier?

Razgled po kerianskim svetu.

Kako judovsk je Mühlfeldov verski predlog za katoliške šole tudi tole kaže. Po §. 43 Mühlfeldoviga edikta bi Cerkev ne imela nič govoriti pri postavljanji učencov, nič zastran tega, kar se v šoli uči; in po §. 13 bi imeli prosivci vsake vere enako pravico do očitnih služb in časti. Tako bi zamogel v čisto katoliške šole čisto judovsk, protestansk ali staroversk učenik priti. K temu je po avstrijskih postavah vsak zavezan v šolo svoje otroke pošiljati, kdor koli ne more postavno poterjeniga učenika doma imeti. De je Freimavrarjem na tem vse ležeče, katolicanam še to malo mlačne vere vzeti, kolikor smo jo ohranili, nad tem ni kaj dosti dvomiti.

— V „Pozor“ češki pišejo zastran verskiga edikta Mühlfeldoviga, de njegovi začetniki so prav za prav judje, in de z njim tudi protestantam ne bo pomagano, torej de tudi od protestantov z Ogerskiga prihajajo upori zoper njega, ker meri zoper svobodo sinodalno. Po tem takim bodo z Mühlfeldovo šušmarijo le judje na dobičku.

Prijatli češkiga slovstva vabijo k novi družbi „Svatobor-u,“ ki so jo osnovali v podporo čeških pisavcov. Palacki, Rieger, Brauner, Pštros, Belski in Purkiné so podpisani.

Na Poznanskim so po želji vikšiga škofa ustanovili bratovščino sv. Jozafata, ki ima namen, v vsih rečeh podpirati Bolgare, ki se v katoliško Cerkev povračujejo. Poslednje zbirke v ta naman so znesle 21.000 gld., in vsake kvatre se nadjajo toliko zbrati.

Kaj delajo možje, pred kterimi se Freimavrarjem blače tresejo, kažejo med drugim dogodbe v Halli in Göttingi. Na tem dvojnem sedežu protestanske učenosti so bile pred nekimi mesci katoliške duhovne vaje. V Halle, prvim protestanskim bogoslovskim mestu, je 700 katoliških duš. Misijon se je bil pričel na sveti večer, in prve tri dni je prihajalo le po 200 katolicanov. O. Roh iz Jezusove družbe se je že mislil v Paderborn vrniti, kar se primeri de peklenšek sam sebi kašo presoli. Rovarski časnik ondotniga mesta zaemendra: „Poslušajte Halci in stermite, razvpiti O. Roh, jezuitar, pridiguje med nami. Bodite zložni in stanovitni!!! Bodite zložni in stanovitni!!!“ To je bilo natisnjeno z debelimi cerkami. Dete šembraj! na to opominjanje vse skupaj dere in cerkev tako napolnuje, de je bil le samo altar prazen, vse drugo prenapolnjeno. Sloveči protestanski bogoslovci, Tholuck, Guerike i. t. d., 150—200 bogoslovcev se je med drugimi gnetlo k govoram. Beischlag, profesor luteranske nrave, pride poslednji dan z ženo o poli sedmih v cerkev. Cerkvenik mu pové: „Niste prav zadeli, gosp. profesor, pridiga bo še le ob desetih, poprej ste še dve sveti maši, ob sedmih in ob devetih.“ „Ravno sveti maši slišat sim prišel,“ je bil odgovor, in ostal je v cerkvi blizo do dvanajstih, in ker je bila zvečer pridiga o poli šestih je prišel že o poli starih. Po zvečernim blagoslovu vpraša, doklej O. Roh se tukaj ostane? Ko pa sliši, de že ob 11 ponoči odide, reče de mu je žal, ker ga ne more več obiskati, in prosi, de naj mu v njegovim imenu serčno zahvalo opravi.

Ondotni profesor Tholuck je v svojim akademiskim uku poslušavce slepil, de so jezuitarji postavili napačno ravnilo: „Namen pomočke opravičuje“ (Finis sanctificat medium), kakor n. pr., de bi kdo smel bogatim krasti zato, de bi ubogim milošinjo dajal. O. Roh je te laži zavernil v pričo učencov in njih učencov v svojim poslednjem govoru in se tako junško odrezoval, de so poslušavci jeli „pravo“

klicati, in mogel jih je govornik na svetost kraja opomniti, de so utihnili. Rekel je med drugim: „Ako kdo v 18.000 pisavcih iz Jezusove družbe najde dokaze za to obrekovanje, mu plačam 1000 gold. in dam mu besedo, de bom pri ti priči zapustil družbo.“ Neki protestant je rekel gredé iz cerkve: „Take pridige pa — take! po kaj pa bi k našim (protestantskim) pridigarjim hodili, govorijo in govorijo, in vender nič ne povedó, in če kaj povedó, je zlagano.“ — Tholuck je prvo nedeljo potem v svoji akademijski pridigi nekaj poverhu ugovarjal zoper to, kar je O. Roh govoril in več katoliških naprav je zaničeval, se vé de, ker ni imel kaj tehtnega povedati. Ali protestantski poslušavci so mu to tako zamerili, de si ni upal te pridige dati natisniti, kakor druge. Po ulicah so mu še celo zvižgali. Torej se je v drugi pridigi izgovarjal, de ni menil katoliške Cerkve napadati in rad spozná, kar je v nji lepiga in hvalje vredniga. Star protestantsk baron je napisal prav lep spis zastran tih pridig, neki protestantsk pastor ga je zavolj tega v nasprotnim spisu hudo grajal. Kaj se zgodi? Protestantje tako strašno udrihajo na protestantskiga doktorja, de je mogel svoje grajanje očitno preklicati. Še tri tedne pozneje je dobival fajm. zahvalne pisma, ker je bil poklical O. Roh-a, s prošnjami, de naj ga še večkrat dobi. Odkar je bil misijon, več protestantov zredama hodi v katoliško cerkev k Božji službi. Od l. 1630 ni več pridigal jezuit v mestu Halle. —

K misijonu v Göttingi so katoličani hodili po cele ure deleč; tudi protestantov je bilo obilno, zlasti iz višjih stanov. Protestantski profesor dr. Greissäcker je bil s pridigami ves navdušen in je misijonarje obiskal v njih stanovanji. Katoliška keršenica nekiga protestantskiga profesorja je pravila, de njen gospod se je po misijonskih pridigah večkrat usedel, glavo na roke naslonil in po cele ure jokal. Časništvo protestantsko je molčalo kakor miška, ker hvaliti niso hotli, grajati si niso upali, ker je bilo vse mesto priča in zadovoljno. Veseli so bili zatirani katoličani, ko so vidili, kako nar bolj umni in učeni zmed protestantov po cele ure na pridige čakajo, vse prav za modro in lepo spoznajo. čez svoje lastne pridigarje pa norčujejo. Dobro je bilo katoliškim poslam pri sercu, ko je celo njih protestantska gospoda govorila „von unsern lieben Missionären“ („od naših ljubih misijonarjev“), kakor bi bili njih.

Iz Rima. Posvečevanje japonskih spričevavcov je bilo odmenjeno za 9. majnika, zdaj pa je odloženo na 15. rožnika, ker več škofov zunstran morja ne more poprej v Rim priti. — Zbor svetih obredov poterjuje s posebnim pismam očitno česenje, ki ga tirolsko ljudstvo v briksenski škofii od nepomljivih časov daje zveličani Notburgi.

Nesramnost časniška. Neki dopisun v „K. Z.“ podtikuje Montalembertu, moškemu bramborju katoliške Cerkve, besede, „de je vse Francosko zoper papeževo svetno oblast.“ Kar bi kdo sam rad, to tudi drugim podtikuje. — Bobnarica „Times“ laže, de je umerli Robert Peel le z nejevoljo in prisiljen delal za rešenje ali svobodo katoličanov na Angleškem (iz protestantske sužnosti), in de je do konca življenja to naredbo za nesrečno štel. Peel mlajši je to obrekovanje s posebnim dopisam v „Times“ overgel. Lepa čast za angleški narod od svobodolažnjive troben-tarice, ki je njih veliki središnji časnik! — „Presse“ ki v vsaki gnojni kup svoj nos vtakne, govori od sprave Avstrije z novo Italijo, ki je skerpana iz dežel, do katerih tudi Avstrija (kakor sekundogenitur) pravice ima.

Drobtinica.

Brez čevljev — brez nog.

V nobeni zopernosti se nisim kaj posebno vjedal, če je nebo še tako hudo z menoj delalo, razun samo enkrat, ko sim bos hodil in nisim imel toliko, de bi si bil čevlje

kupil. Ves žalosten grem tedaj v tempelj. Ko pa tamkej zagledam človeka, ki ni imel nog, sim bil prav zadovoljin s svojimi bosimi nogami, in prav serčno sim Boga hvalil, de morem še hoditi brez čevljev. Sej je bilo vender bolje biti brez čevljev kakor pa brez nog; uni revež bi bil rad bos hodil, ko bi bil le noge imel. Tako Perzijan Lokman.

Misli v stiski in nadlogi:

Drugi so še bolj ubogi!

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofii. V začasni pokoj se je vernil č. g. Jan. Polk, duh. pomočnik v Devinu; umerl je č. g. Andr. Levpušič, kaplan v Lomu. R. I. P.

V ljubljanski škofii. Naslednji gg. so prestavljeni: V. Peharec iz Kamnika na Berdo; — Janez Judnič, namestnik v Getenici, za duh. pom. v Dob (g. Andr. Stritar gre začasno v pokoj); — Jož. Sterbenec, dozdej v pokoji v Kamni gorici, bode ondi duh. pom.

V lavantinski škofii. Č. g. Joan Rejisp je imenovan namestnik v Slivnici. — Prestavljeni so gg. kaplani: Joan Šribar na Ljubno; — Valentin Zelič na Sladko goro; — Joan Trampus stareji v Ruše; — Jožef Vojsk v šent-Anton v Slov. gor.; — Juri Šabot k sv. Križu pri Lotmeri; — Joan Ferenc v šent-Martin na Pahorji; — Martin Kragl v Slivnici pri Marburgi; — Joan Gregl v Novo cerkvo; — Joan Novak v Brežice. umerl je č. g. Anton Jarc, farmerster v Slivnici pri Marburgu. R. I. P.!

Čast bodi Bogu Očetu, Simu in sv. Duhu!

(Otročja molitvica.)

Kdo otroka me vstvaril je?
Mili oče, Bog nebeški,
Vstvaril ves je rod človeški,
Tudi mene on vstvaril je;
Večna hvala naj zato,
Mu od mene dana bo?

Kdo otroka me odrešil je?
Jezus, sin Boga Očeta,
Odrešnik je cel'ga sveta,
Tudi mene on odrešil je;
Večna hvala naj zato,
Mu od mene dana bo!

Kdo otroka me posvetil je?
Tolažnik, on Duh presveti,
Rajska luč, ki um razsveti,
Tudi mene on posvetil je; —
Večna hvala naj zato,
Mu od mene dana bo!

Naj na pesmico le-to,
Zemlja, morje in nebo,
Eno glasno zapoje:

Amen. Rodoljub Podratitovski.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce pri sv. Križu: Dr. V. A. 1 gold. V. A. 1 gold. Dobrotnica 1 gold. Kdor kaj dá, dvakrat dá 5 gold.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. O. v K.: Smo prejeli; zavolj u. e se bo vidilo, ako bo moč. — G. B. v M.: Nam je žal, de se je tako namerilo. — G. V. v K. gor.: Denar za sv. Detinstvo (17 gl.) se bo s priložnostjo odpravil. — Gg. J. V. in M.: S hvaležnostjo prejeli. — Več gg. pisavcam: Za zdaj se je nekoliko zagostilo, sčasama spisi pridejo na versto — tudi taki, ki že nekoliko delj čakajo. — Gg. O. M. in Fr. K.: Prav ljubo in drago!